

ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับ
พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

นางภิญญพร วัฒนเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974-561-168-9

008112

116852238

OPINIONS OF ADMINISTRATORS AND TEACHERS
CONCERNING LEADERSHIP BEHAVIORS OF
SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE
AUSPICES OF THE DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION IN BANGKOK METROPOLIS

Mrs. Pinyaporn Watanachareon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำ
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร

ชื่อ นิสิต นางภิญญาพร วัฒนเจริญ

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุสัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2524

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 66 คน และอาจารย์ จำนวน 396 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 66 โรงเรียน ที่สุ่มได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม 2 ชุด ที่มีลักษณะเดียวกัน ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ชุดที่ 2 สำหรับอาจารย์ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบและแบบมาตราส่วนประเมินค่าประกอบด้วย สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 7 คำน จำนวน 45 ข้อ ใ้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน

462 ฉบับ และได้รับคืนฉบับที่สมบูรณ์ใช้ได้ จำนวน 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.25

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t - test)

ผลการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 7 คำน สรุปได้ดังนี้

1. ผู้นำในฐานะผู้มีควมริเริ่ม ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารใ้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ในระดับมาก
2. ผู้นำในฐานะผู้รู้จักการปรับปรุงแก้ไข ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารใ้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับการจัดประชุมปฏิบัติการ และแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการภายใน

โรงเรียน และการแสวงหาที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหาในการทำงานของบุคลากร ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าได้ปฏิบัติมาก แต่อาจารย์เห็นว่าปฏิบัติน้อย

3. ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้การยอมรับนับถือ ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ในระดับมาก

4. ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้การช่วยเหลือ ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับการเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าได้ปฏิบัติมาก แต่อาจารย์เห็นว่าปฏิบัติน้อย

5. ผู้นำในฐานะเป็นนักพูดที่เก่ง ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ในระดับมาก

6. ผู้นำในฐานะเป็นผู้ประสานงาน ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับการจัดให้มีการพบปะสังสรรค์กันนอกเวลางาน เพื่อสร้างไมตรีสัมพันธ์อันดีต่อกัน ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ได้ปฏิบัติมาก แต่อาจารย์เห็นว่าปฏิบัติน้อย

7. ผู้นำในฐานะเป็นผู้เข้ากับสังคมได้ดี ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ในระดับมาก

8. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 7 ด้าน ดังกล่าวแล้ว ปรากฏสิ่งที่แปลกคือ ถึงแม้ว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์โดยทั่วไปจะสอดคล้องกันว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อหาค่า t แล้วปรากฏว่า มีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ยกเว้นอยู่สองด้านคือ ด้านผู้นำในฐานะเป็นนักพูดที่เก่ง และผู้นำในฐานะเป็นผู้เข้ากับสังคมได้ดี ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

Thesis Title Opinions of Administrators and Teachers
Concerning Leadership Behaviors of
Secondary School Administrators under
the Auspices of the Department of General
Education in Bangkok Metropolis

Name Mrs. Pinyaporn Watanachareon

Thesis Advisor Assistant Professor Noppongs Bunyajitradulya

Department Educational Administration

Academic Year 1981

ABSTRACT

The Purposes of the Study:

1. To study leadership behavior of the secondary school administrators under the jurisdiction of the department of General Education in Metropolitan Bangkok.
2. To compare the school administrators' and teachers' opinions concerning leadership behavior of the secondary school administrators.

Hypothesis:

The opinions among the school administrators and teachers concerning leadership behavior of secondary school administrators are different.

Procedures:

The sample used in this research was composed of two groups of persons : 66 school administrators and 396 teachers from 66 secondary schools under the jurisdiction of the department of General Education in Metropolitan Bangkok.

The instruments used in this study were two forms of similar questionnaires including a check-list and a rating scale. These instruments included questions about the status of the sample population, seven aspects of questions about the leadership behavior of secondary school administrators totaling 45 items. Four hundred sixty-two copies of the questionnaire were distributed and three hundred eighty completed copies (82.25%) were returned.

The data were analysed by using percentages, means, standard deviations and the t - test.

Findings and conclusions:

1. The opinions of school administrators and teachers concerning leadership behavior of secondary school administrators in seven aspects are as follows:

1.1 In the aspect of leader as an initiator, both school administrators and teachers indicated that the secondary school administrators performed at the above average level.

1.2 In the aspect of leader as an improver, both school administrators and teachers indicated that the secondary school administrators performed at the above average level. However, the opinions of school administrators and teachers different in detail of this aspect : as for arranging workshop and sharing academic ideas among teachers, and as for providing consultants or specialists to give advice when the teachers faced problems, the administrators rated themselves at the above average level, while the teachers rated them at the below average level.

1.3 In the aspect of leader as a recognizer, both the school administrators and teachers indicated that the school administrators performed at the above average level.

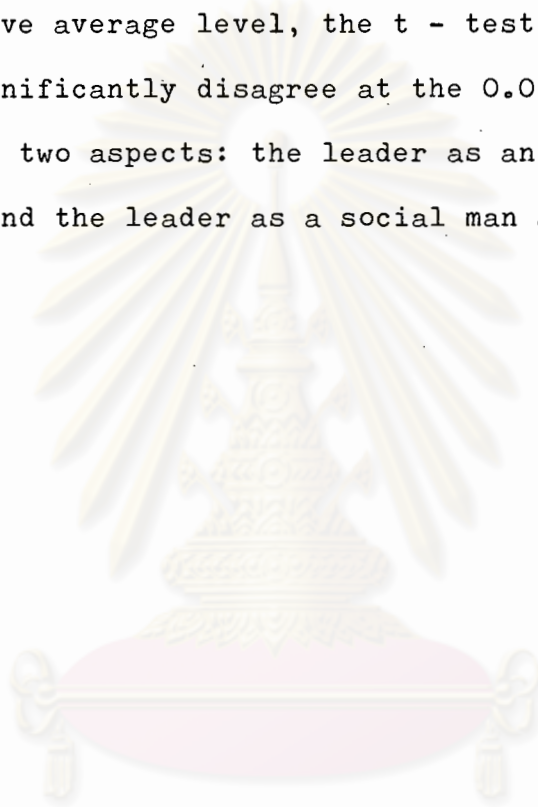
1.4 In the aspect of leader as a helper, the opinions of the school administrators and teachers indicated performance by the school administrators at the above average level, with the exception of one detail. Regarding the welfare of inferiors, the school administrators rated their performance at the above average level, while the teachers rated them at the below average level.

1.5 In the aspect of leader as an effective speaker, both school administrators and teachers indicated that the school administrators performed at the above average level.

1.6 In the aspect of leader as a co-ordinator, both the school administrators and the teachers indicated that the administrators performed at the above average level. However, in the detail concerning informal meetings after working hours to build inter-personal relationship, school administrators rated themselves at the above average level, while the teachers rated them at the below average level.

1.7 In the aspect of leader as a social man, both the school administrators and the teachers indicated that the administrators performed at the above average level.

2. When the opinions of the school administrators and teachers are compared regarding the seven aspects discussed above, a strange thing happens. Even though the opinions of school administrators and teachers in general agree at the above average level, the t - test shows that in fact they significantly disagree at the 0.01 level with the exception of two aspects: the leader as an effective speaker aspect and the leader as a social man aspect.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราคุสัย ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้ความดูแล เอาใจใส่ช่วยเหลือแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จสมบูรณ์

การสร้างและปรับปรุงแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน อาจารย์ประจวบ คำบุญรัตน์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ อาจารย์สุวรรณ จันทร์สม รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา อาจารย์จู่ไร ลียากาศ อาจารย์ประจวบ วัจนะรัตน์ อาจารย์อาภา อุกมรัตน์ อาจารย์สมพงษ์ ชรรณอุปกรณ์ อาจารย์ พวงเพชร ชนะแพทย์ และอาจารย์พงษ์ศักดิ์ รุ่งโรจน์พานิช นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาหลายท่านในการ ตอบแบบสอบถาม ได้รับความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จาก Dr. Donald A. Leuschel คุณอุคร บุญถาวร คุณจำเนียร โตประเสริฐ คุณฉวีวรรณ เต็มพิทักษ์ และ คุณศิริวัลย์ การสนใจ

อาจารย์ขำรง ชูทัพ กองวิจัย กรมวิชาการและนักวิชาการศึกษาประจำ ฝ่ายสถิติวิเคราะห์และวิจัย กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับ สถิติและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่กล่าวมาข้างต้น จึงขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ภิญญาพร วัชฌน เจริญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฎ
รายการตารางประกอบ	ณ
มทที่	
1 มทหน้า	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
สมมติฐานของการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	11
ข้อจำกัดของการวิจัย	12
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	12
ประโยชน์ของการวิจัย	13
วิธีดำเนินการวิจัย	14
ลำดับขั้นในการเสนอรายงานการวิจัย	16
2 เอกสาร วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
ภาวะผู้นำ	17
ความหมายของผู้นำ	18
บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ	21

บท

หน้า

คุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้นำ	25
รูปแบบและพฤติกรรมภาวะผู้นำ	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร...	34
3 วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	40
สมมติฐานของการวิจัย	40
กลุ่มตัวอย่างประชากร	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การสร้างแบบสอบถาม	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
ลำดับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์	49
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	79
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	79
สมมติฐานของการวิจัย	79
วิธีดำเนินการวิจัย	79
สรุปผลของการวิจัย	80
การอภิปรายผลและขอเสนอแนะ	85
ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	93

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	99
ประวัติผู้เขียน	114

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตาม กลุ่มตัวอย่างประชากร.....	45
2	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามเวลาการปฏิบัติงาน และวุฒิ ทางการศึกษา.....	50
3	ผู้นำในฐานะผู้มีควมริเริ่ม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	52
4	ผู้นำในฐานะผู้จัดการปรับปรุงแก้ไข ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	55
5	ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้การยอมรับนับถือ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	59
6	ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้การช่วยเหลือ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	63
7	ผู้นำในฐานะเป็นนักพูดที่เก่ง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	67
8	ผู้นำในฐานะเป็นผู้ประสานงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	70
9	ผู้นำในฐานะเป็นผู้เข้ากับสังคมได้ดี ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	74
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับ พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	77